

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2023
1/6/1

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Baliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdulayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Shirinova R.X. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

TOSHKENT – 2023

MUNDARIJA

Tarix

Amonov M. Zarafshon vohasi tasavvuf tarixiga oid “Irshodnoma”lar tahlili	4
Gaziev Z. XVII-XVIII asrlar Movarounnahrda siyosiy va iqtisodiy ahvol	8
Mamataliyev A. Farg‘ona vodiysi an‘anaviy turar joylarining o‘rganilishi	12
Mahkamov Q. Tarix fani va tarixiy xotira.....	15
Ochilov O. Ma‘naviy tarbiya tushunchasi, uning mohiyati va mazmuni	18
Tuxtabekov K. XV-XVI asr birinchi yarmida Movarounnahrda ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayot o‘zida aks ettirgan ayrim manbalar tahlili	21
Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik	
Абдувалиева М. Внедрение опыта зарубежных стран в сфере социальной поддержки семей воспитывающих детей с инвалидностью в Узбекистане.....	24
Abdullaev N. The role of the teacher in organizing communicative language teaching activities	29
Abdullayev X. Markaziy Osiyodagi muammoli masalalardan biri sanalgan anklav/esklav va chegara hamda chegaraoldi munosabatlarini mo‘tadillashtirishda xalqaro maqomga ega bo‘lgan davlatlararo tashkilotlarning roli haqida tahliliy yondashuv (TDT misolida)	32
Abdiraxmanov A. Matematik masalalar yechish va teoremlarni isbotlashda analitik metodni o‘rni	35
Алтамишева Ё. Сопоставительный анализ частотности использования исламизмов в «Бабурнаме»	38
Баймуратова И. Использование педагогических методов при создании мультимедийных пособий и новых платформ по дисциплине «Медицинская информатика».....	42
Baratova K. Chet tilini o‘qitishning interfaol usullari	46
Бахриддинова Г. Развитие информационных технологий, в процессе интеграции отечественного образования	49
Valixanov I. Talabalarda harbiy-kasbiy motivatsiyani rivojlantirishning amaliy-pragmatik mexanizmlari	52
G‘aniyev S. Kredit modul tizimida mustaqil ta‘limni tashkil etish metodikasi	56
G‘oyimov U. “Bo‘lajak boshlang‘ich ta‘lim o‘qituvchilariga sifatli dars o‘tish bo‘yicha tavsiyalar”	59
Ismoilov Sh. Nogironlik tushunchasining modellari	62
Ismanova A. Yaxshi farzand tarbiyalamoq ham jasoratdir	65
Ishanchayeva Sh., Abdullayev E. Yangi O‘zbekistonda ayollarga qaratilgan davlat siyosatining ijtimoiy-falsafiy xususiyatlari	68
Yo‘ldashev A. Xorijiy mamlakatlarda masofaviy ta‘lim nazariyasi va amaliyotini tahlil qilinishi.....	72
Kasimova X. Nogironligi bo‘lgan talabalarning sub‘ektiv farovonligini diagnostika qilish metodikasining psixologik tavsifi	75
Kuziyev O. Xorijiy mamlakatlar psixologiyasida liderlik muammosining ilmiy-nazariy tahlili.....	79
Kurbanova B. Kreativ yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash pedagogik muammo sifatida	82
Qalandarov F. Oliy ta‘limda talabalarning kimyo ta‘limi tarkibi transparant shakli ishlash mexanizmlarining nazariy tahlili	85
Qarshiyeva D. Ona tili va adabiyot o‘qituvchilarining Kvest texnologiyasi asosida darslarni tashkil etish kompetentligini rivojlantirish.....	88
Kodirov J. Maktabga o‘tish yoshidagi bolalarda algoritmik ko‘nikmalarni shakllantirish metodikasi.....	91
Qurbonov J. Boshqaruv faoliyatida qaror qabul qilishni rivojlantirish imkoniyatlari	94
Mavlonov A. Bipolyar tranzistorda yasalgan UB kuchaytirgich sxemasini tadqiq etishda raqamli texnologiyalarni qo‘llash metodikasi	97
Mansurov M. XX asrning 70-90-yillarida O‘zbekistonda turizmning rivojlanishining o‘ziga xos xususiyatlari.....	100
Maxmudov K. Yoshlarda siyosiy liderlikni shakllantirishda yetakchilikning turlari va shakllarining o‘ziga xos jihatlari.....	104
Mahmudova N. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining mantiqiy tafakkurini o‘stirishda o‘qish savodxonligining ahamiyati	107
Masharipov K. O‘quvchilarni kasbga yo‘naltirishda maktab tizimidagi uzluksizlikning mazmuni.....	110
Mengliyev B. Zamonaviy ilm-fanda kompetentlik va kompetensiyalar tushunchalarining qo‘llanilishi (professional-pedagogik kompetentlik misolida).....	113
Mustafayeva D. Keksayish davrining ilmiy-nazariy va metodologik muammolari.....	116
Muxtarova L. O‘quvchilarda ekologik xavfsizlik madaniyatini fanlararo takomillashtirishning o‘ziga xos xususiyatlari	119
Нарзикулова Ф. Социально – психологические особенности профессиональной деятельности учителя в развитии мотивационно – ценностного компонента	122
Нафасов Д. Педагогические возможности студенческого туризма в системе образования	126
Nafasov M., Axtamova L., Sadullayeva F. Ta‘limga oid mobil ilovalarni yaratish metodologiyasi	130
Niyozova G. Yosh avlodni intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalar o‘rni va ahamiyati	132
Normurodova S. O‘yinlar yaratish asosida o‘quvchilarga dasturlash ko‘nikmalarini shakllantirish.....	135
Nosirov O‘. Kutubxona-axborot muassasalarini innovatsion boshqarish.....	139
Nurmaxmatov L. Oliy ta‘lim muassasalarida masofaviy ta‘limni tashkil etish omillari.....	142
Omonova M. Developing foreign language competence of non-philology learners.....	145
Otaqulov Sh. Gender tenglik masalasi davlat ijtimoiy siyosatining asosiy yo‘nalishi sifatida	148
Rajabova N. Sayyid Mohiro‘yi Jahon majmuasi tarixi va uning yoshlarni ma‘naviy barkamol etib tarbiyalashdagi ahamiyati	152
Rayimova D. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarni gimnastika vositalari orqali jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish.....	154
Ramatov J., Umarova R. Insonning ijtimoiy faoliyati – vatan oldidagi mas‘uliyati masalalari	157
Рахимова М. Педагогические условия обучения второму иностранному языку в условиях дидактического билингвизма	160

Rizayeva S. Oliy ta'lim muassasasida ta'lim mazmunini individuallashtirish yo'nalishlari	163
Сагдиева Ю. Эффективность психологического тренинга развития социально-психологической компетентности будущих педагогов-психологов	166
Salimova N., Bazarov S. Ona tili va o'qish savodxonligi darslariga qo'yiladigan talablar va orfografik mashqlar tizimi	170
Sattarkulov K. Akademik litseylarda "Kvant fizika" bo'limini o'qitishda o'quvchilarning ilmiy dunyoqarashini shakllantirishda didaktik tamoyillaridan foydalanish	173
Safarov A. Yoshlar ma'naviyati va mafkuraviy immunitetini mustahkamlashda ijtimoiy fanlar tarbiyaviy ta'sirchanligini oshirish	176
Suvanova K. Maktab o'quvchilarida tasviriy san'at darslari orqali ijodkorlikni shakllantirishning innovatsion shakl, vosita va metodlari	180
Teshaboyev A. O'zbekistonda mahalla institutini shakllanishi va rivojlanishining ijtimoiy-falsafiy asoslari	184
Toshmatov O. Talabalarining mustaqil ta'lim kompetensiyasini shakllantirishda mobil ilovalardan foydalanish	187
Toshpulatova D. Biologik ta'limda o'quvchilar kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishning nazariy asoslari	190
Turdiyboyev D. Xalqaro tadqiqot me'zonlari asosida fanlardan o'quv materiallari ishlab chiqishning pedagogik tamoyillari	193
To'xtayev B. O'zbekistonda "Elektron parlament" tizimi asosiy rivojlanishi bosqichlari	196
Umarov F. Yo'l harakati qoidalarini tushuntirishda fanlar integratsiyasining o'rni	200
Umarova M., Kadirova M. Sharq mutafakkirlarining oilaga oid tasavvurlarni shakllantirish to'g'risidagi qarashlari	203
Farkhodova G. Modern applications for teaching foreign languages	206
Хасанова П., Ахмеджанова О. Методика преподавания русского языка как иностранного	209
Xudoyberdiyev E. Maktab ta'limi sifatini oshirishda strategik rejalashtirishning ahamiyati	212
Haydaraliyev Sh. O'zbekistonning Markaziy Osiyoda mintaqaviy xavfsizlik va hamkorlikda ta'minlashdagi ahamiyati	216
Shabbozov D. Boshlang'ich sinf savodxonlik darslariga shaxsiy qadriyatli yondashuv modeli	219
Shamshetova A. Orolbo'yi mintaqasida ekologik muammolarini psixologik o'rganish	222
Sharipov E. Talabalarni differensial tenglamalar fanidan mustaqil ishlarni tashkil etish usuli	226
Shodiyev H. Talabalarining geografiya fanlaridan mustaqil topshiriqlarini baholash usullari	230
Shodmanov T. Texnika yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarida talabalarining axborot texnologik kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	233
Yusupova N. Oliy ta'lim talabalarini fanlararo aloqadorlik asosida kasbiy faoliyatga tayyorlash mazmuni	236
Yaxiyaxonova M. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabiiy fan boblari tarkibidagi "Atrofimizdagi olam" mavzularini o'rganishda "Ijodiy fikrlash" ko'nikmalarini shakllantirish	239

Filologiya

Abdurashidova N. Chet tilini o'rganish jarayonida talabalarining madaniy bilim va ko'nikmalarining rivojlanishi	242
Adilbekova A. Exploring the impact of games in vocabulary teaching: a comprehensive literature review	245
Alimova G., Suvanova H. Tilning ijtimoiy tabaqalanishi – sotsiolingvistik xususiyatlari	249
Alimova Z. Diskurs tahlili, uning bosqichlari hamda bu boradagi dunyo olimlarining nazariy uslubiy yondoshuvlari	252
Artikova D. Ingliz va o'zbek tillarida er-xotin munosabatlarini aks ettiruvchi maqollarning chog'ishtirma tadqiqi	256
Asqarova J. Sehrli ertak personajlari	258
Asronova M. O'zbek va ingliz diskursida paremiyalardan foydalanishning kognitiv-pragmatik mohiyati	261
Atamuratova N. Translation of english terms related to aesthetic cosmetology into uzbek	264
Ashirova B. Xorijiy til fanlari o'qitish metodikasi hamda uni rivojlantirishning samarali usullari	267
Baxadirov J. Ingliz tilidagi tashqi ijtimoiy reklamaning funksional xususiyatlari	270
Jabbarov U. Study of emotional and expressive concept in comparative phraseological units	274
Zakirova O. O'zbekistonda gender tengligi to'g'risidagi qonun – demokratiya asosi sifatida	277
Zaripova Z. Nemis tilini komikslar yordamida o'rgatish	280
Zoirova A., Eshmirzayeva S. Fransuz tilida diffektiv fe'llarning leksik-semantik maydoni	283
Isaqova Z. Baho – falsafiy, mantiqiy va lisoniy kategoriya	287
Qosimov K. Fransuz tilini o'rganishda grammatik bilimlarni mustahkamlashning ustuvor yo'nalishlari	291
Muyassarov E. Fransuz tilida ekspressiv – emotsional fe'llar ierarxiya xususiyatlari	294
Rajabova R. O'zbek bolalar adabiyotida tez aytishlar stilizatsiyasiga xos xususiyatlar	298
Rahmonova S. Tarjimaga funktsional yondashuv: diskursiv markerlarni funktsionalizm pozitsiyasidan tarjima qilish	301
Ro'ziyev I. Til hodisalari tadqiqiga maydon nuqtayi nazaridan yondashuvlar to'g'risida	304
Saidqodirova D. Terminologik tizimda kompyuter va internet terminlari: tahlil va munosabat	307
Saydivaliyeva B. Og'zaki nutqda tushunchalarning tipologik xususiyatlari	310
Sultanova Z. O'zbek tilidagi nutqiy etiketning ijtimoiy xoslanishlari	313
Toshpo'latova N. O'zbek tilining frazeologik lug'atidagi emotsional-ekspressiv munosabat ifoda etuvchi frazemalar tahlili	316
Tuxtaxodjayeva N. Kommunikatsiyaning badiiy matndagi noverbal komponentlari	319
Umirzakov U. O'zbek va fransuz maqollarida kontrast haqida bazi mulohazalar	322
Filimonova L. To the question of the inter-language phenomenon "False friends of translator" and translation means of pseudointernationalisms	325
Xamdamova O. Hadis matnlarida mazmunning ifodalanishida dialogizm va monologizmlarning o'rni	328
Xamidova D. Iqtisodiy terminlarni diaxron tadqiq etish va maxsus lug'atlarni shakllantirish	331
Xamidova M. Noverbal vositalarning madaniyatlararo muloqotdagi mavqeyi	335
Xamrayeva N. Maqollar va ularning umumiy xususiyatlari	339
Xodjakulova F. Tilshunoslikda dinshunoslikka oid terminologiyaning o'ziga xos xususiyatlari	342
Shadiyeva Sh. Tilshunoslik va ijtimoiy nuqtai nazardan madaniyatlararo muloqotning turli qirralari	345
Shukurova N. The stylistic and rhetorical functions of phraseological units in different genres of text	347
Egamova Ch. G'arb tilshunosligida sifatlarni guruhlarga ajratish muammosi (ingliz tili misolida)	350
Eshpulatova O'. Exploring the evolution of language: the role of linguistic borrowing and language contact in the development of modern english	353